

Konklusioner från Nordisk Kulturforum

Konference om nabolands-tv i en digital tidsalder

FINN ROWOLD

I mange år har der af mange aktører i Norden været arbejdet for at befolkningerne i de nordiske lande kunne se hinandens TV udsendelser for derigennem at skabe større kendskab til hinanden og dermed styrke det nordiske sammenhold.

Således startede Nordvisionen allerede i 1959 med gratis udveksling og samproduktioner, som kunne vises i de pågældende landes radiofoniers TV udsendelser.

Senere bl.a. inspireret af den teknologiske udvikling på transmissionsområdet i form af satellitter, opstod der ønsker om at udvide mulighederne for at se nordisk nabolands-tv til hele programfladen.

I sær Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har drøftet disse muligheder og flere forslag er fremsat, som af mange rettmæssige, økonomiske og politiske grunde ikke er blevet til noget.

Det er på denne baggrund, at Nordisk Ministerråd nu har taget initiativet til en konference for at få belyst de hindringer, men især muligheder der er i dag for at fremme nabolands seningen i Norden.

Gode muligheder for nabolands-tv i Norden

Resultatet af konferencen kan kort siges at være, at der aldrig har været så gode muligheder for udbredelse af nabolands-tv i Norden som nu.

Det helt overordnede resultat af konferencen er følgende konstateringer:

- Kendskab til og forståelse af hinandens sprog, kultur, samfundsforhold og erhvervsliv i Norden er af stor værdi.
- Nabolands-TV spiller i denne sammenhæng en afgørende rolle.
- Forudsætningerne for udbredelse af nabolands-tv teknologisk og rettmæssigt er tilstede.
- NV samarbejdet komplimenterer fremføringen af nabolands kanaler.

Nabolands-tv kan fremføres på alle de tilgængelige platforme:

- Digitalt kabel tv
- IP-tv fibernetværk/elselskaberne
- Web tv
- Mobil tv
- DTH, satellit
- DTT digitalt terrestrisk

I dag sker fremføringen primært via kabel. Nabolands-tv udbredes også via det nordiske tv samarbejde i Nordvisionen NV.

Den rettighedsmæssige situation er løst ved stort set identisk ophavsretslovgivning i de nordiske lande, der via et aftale licens system gør det muligt at indgå de nødvendige aftaler mellem distributørerne, radiofonierne og rettighedshaverne.

Rettighedshaverne er repræsenteret af nationale forvaltningsselskaber, som er:

- Copydan i Danmark
- Norwaco i Norge
- Copyswede i Sverige
- IHM i Island
- KOPIOSTO i Finland

Radiofonierne er repræsenteret af nationale Union of Broadcasting Organisations, UBO, som er:

- UBOD i Danmark
- UBON i Norge
- UBOS i Sverige
- UBOI i Island
- UBOF i Finland

UBO og forvaltningsselskaberne klarer alle rettigheder med distributørerne.

Situationen er imidlertid yders forskellig i de nordiske lande:

I Danmark er der således 1,7 mil. husstande, der har kabel tv.

1,3 mil. har adgang til SVT 1 og 2

1,5 til TV4 Sverige

600.000 kan se NRK1 og 220.000 NRK 2

1,5 mil. kan se TV 2 Norge

I det kommende DTT net i Danmark har lovgiver i udbuds betingelserne sikret sig at der vil blive adgang til mindst en nabolands-tv kanal, i praksis bliver der tale om tre.

I Sverige har 2,4 mil. husstande kabel tv

350.000 kan se DR 1 eller TV 2 Danmark

60.000 kan se NRK 1

4.000 kan se NRK 2

25.000 har adgang til YV 2 Norge.

DTT i Sverige har ingen forpligtelse til nabolands-tv fremføring og der er da heller ingen nabolands kanaler i udbuddet.

I Norge er der kablet ca 1 mil. husstande

950.000 kan modtage SVT 1 og 2

680.000 har adgang til TV 4 Sverige

212.000 kan se DR 1

15.000 kan se DR 2

23.000 kan se TV 2 Danmark

.DTT i Norge har hverken forpligtelser eller fremfører rent faktisk nabolands kanaler.

I Finland er der kablet 1,3 mil husstande, men udbredelsen af nabolands-tv er foreløbig ukendt, da man først nu er ved at indføre UBO systemet her.

I Island er der ca. 80.000 husholdninger med kabel og ca. 15.000 kan se DR 1 og 2, SVT 1 og 2 samt NRK 1 og 2.

Færøerne har 7.500 kablede husstande som alle kan modtage DR 1 og 2 samt NRK 1.

Grønland har 3.600 husstande med kabel, som alle kan modtage DR 1 og 2.

Seertallene forstået som den andel af dem der har åbnet for TV bruger på nabolandskanalerne er i Danmark, Norge og Sverige under en procent, som dog er på niveau med brugen af de fleste andre udenlandske kanaler. Ser man imidlertid på hvor mange der over en længere periode, fx. 3 måneder, har brugt mere end 15 minutter på en nabolandskanal kommer man op i flere hundrede tusinde, fx. har 632.000 danskere set på SVT 1.

Konklusionen er at situationen i Danmark er bedst og at der er et ret stort potentiale for forbedringer i de øvrige lande, især i Sverige, men at man i Danmark også skal arbejde på at bevare den eksisterende situation.

NV samarbejdet som til næste år har 50 års jubilæum har været i en stadig udvikling sig og har nu nået et omfang på udveksling og samproduktion af 4000 programmer om året, som betyder at alle de nordiske public service radiofonier i 2007 sendte 1 time nordisk stof om dagen.

Hvad kan der gøres?

Politikerne

Politikerne kan via lovgivningen sikre nabolands-tv ved at indføre must carry for nabolands-tv på alle platforme, hvilket må antages at være i overensstemmelse med EU's krav, især hvis det gælder public service kanaler fra nabolandene.

Der kan som i den danske lovgivning indføres en bestemmelse om at der, hvis der udbydes tv i pakker, skal være en billig pakke, hvor betalingen kun udgør en begrænset del af den samlede pris. En sådan pakke vil ud over de nationale must carry kanaler typisk indeholde nabolands public service kanalerne fordi de er billige, f.ex. koster SVT 1,1 kr. i det største danske kabel system.

Politikerne kan også påvirke situationen alene ved tilkendegivelser på området, både nationalt og i nordisk sammenhæng, hvis de da ikke ligefrem er ejere af de store distributions selskaber som Telia i Sverige og Telenord i Norge, hvor man må formode at der er en direkte mulighed for at påvirke.

Verdens TV

Forvaltningsselskaberne og UBOD har allerede i Danmark i flere år gennemført en kampagne kaldet "Verdens TV" for at fremme kendskabet til og brugen af nabolands-tv i Danmark. Bl.a. bringes der årligt ca. 1000 annoncer for konkrete nabolands programmer i danske aviser og tidsskrifter. Der har været gennemført flere større mere generelle kampagner og der udført et stort lobby arbejde i forhold til politikere, andre opinionsdannere og distributører.

Der forberedes nu en tekstning af nabolands kanalerne i Danmark med tekstning af 20 timer pr. kanal pr. uge, hvilket vil komme til at koste brugerne 1 kr. pr måned.

Verdens tv er nu på vej til at blive implementeret i Norge og Sverige.

NV samarbejdet vil fortsætte og blive intensiveret i fremtiden, hvor de mange nye kanaler der enten allerede er etableret eller vil blive etableret af public service foretagne vil få brug for mere nordisk stof. Således er der etableret et meget snævert samarbejde omkring de børne kanaler der er etableret i af SVT og NRK og som er på vej i DR.